

DE Prince van Oranien dese Requeste in com-
municatie geleid hebbende metten Staten van
Holland / is goed gebonden een proeve te doen / wat-
men also goedwilliglyken van den ingesetenen van een-
nig vermogen zijnde / namentlijk vooz den tyd van
een jaer by maendgeld soude konnen trecken / en dat-
men voozts gereet / by leeninge ober 200 personen
elk genomen op 500 gulden soude sien te bekomen /
en doen opbrengen 100000 gulden / mits belofte van
restitutie met behoorzlyk interesse. Om dit te wege
te brengen zijn ober al Commissarissen en Bedepu-
teerden gesonden met instructie / in date den 19 Junij
in alle

in alle den bestoten Steden te reizen / en ten platten lande daer sulx geraden en oorzbaer soude bevonden werden / aldaer souden haer commissie souden be-
tonen / en den Officiers / Magistraten en Capiteinen van de schutterre / en bozgerpen te vermanen tot alle goede officie / dat een pegelijke in de gemene sake ge-
houden is te doen / volgende haer belofte / toefegginge / en solemnelle verklaringe sijn Excellentie tot meer-
mael / en nu lest daer af gedaen. Menluiden expresse-
lijck verklarende en waerschouwende / dat sijn Excell.
by gebzels van hare getrouwe hulpe en bystand by ee-
nen pegelijken tot sijn eigen zaligheid / als totten be-
scherminge van 't gemeen land / en welbaert in desen
nood te bewijzen / gedwongen soude woerden / tot sijn
groot leedwesen opentijck te versoeken van sijn last en
gouvernement ontslagen te zyn / met proteste / dat hy
hem altyds heeft bereid getoont / en metter daed / lijf /
goed en bloed opgeset / om 't liebe vaderland te hand-
houden in sijn bydomme / en weder te bzingen in
sijn fleur en welbaert / gelijck alle de werelt meer dan
kenlijck is / van de grooe zware kosten / lasten / moei-
ten / schade / pericule / arbeids / verdriet en ongemak / die
sijn Excellentie daerom gedragen en geleden hadde
tot dien dage toe / en dat mitodien sijn Excellentie on-
schuldig zy van de ellende / slavernye / verwoestinge en
de uiterste armoede daer in de landen en de luiden van
dien dooz haer onachtzaamheid / onwilligheid / gierig-
heid of ontrouwighede geschapen zyn te vallen.
't Welck indien 't gebeurde (dat God verhoeden moet)
ten soude tot genen tijde wesen te repareren of rechten /
en veel min booz / God of de werelt te verantwoorden /
van so vele en ontalijke menschen te laten vernielen en
vernoodden / by alsulken verwoeden bloedbozstigen
vrand / die men nochtans tot noch toe tot sijnder gro-
ter spijt vromelijck wederstaen / en sijn meeste geweld /
met hulpe des Almogenden Godes' gebroken en ge-
krenkt heeft.

En wiesende als nu twee middelen of manieren van
contributien boozgestelt: d'eene by de welke een mer-
kelijke somme van penningen gered gebonden mach
worden / sonder eenige schade of verlies / maer veel eer
met boozdeel / profijt / en eere van den genen / die de
boozs penningen sullen mogen t'samen bzingen: en
d'andere daer mede met een klein quette / grote geru-
stigheid / en met schere ozzde 't onderhoud der soldaten
tot bewaernisse en bescherminge der Landen so nodig
zynde / by der maend / onder den gemenen inwoonde-
ren der Steden / en ingesetenen der Landen / sal mogen
worden gebonden.

Wat daerom een pegelijken booz dese tijd sijne ge-
negenheid en mildigheid wil openbaren en betonen
met een byz gemoed en goeden wille / aenmerkende
de nood die daer toe dzingt / en dat elk met een kleine
partye sijnert tijdelijke goederen / sal mogen behoe-
den alle sijn ander goed / bloed / wijf en kinderen / be-
zijden sijne conscientie booz / God en de werelt: en dat
booz alle byzomen op ter werelt veel is / te behouden / de
verhregen naem / facin en eere die alle uickeernse
Natiën / met alle de oude bydommen des gemene
Vaderlands / daer dooz ten laetsten buiten alle twijfel
dese Landen meer sullen komen te prospereren dan oit
van te voren.

So anders niet alleenlijck sal verloren gaen / 't gunt
nu in desen contributie booz een klein deel van een pe-
gelijck goed niet verstreft / en 't vaderland in der nood
onthouden word: maer ook alle de reste / lijf en bloed /
wijf en kinderen / verdollen in handen van den mooz-
dadigen / en godlosen vranden / de conscientien be-
zwaert / God den Heer almachtig verweht tot meer-
der rooznigheid / en om 't bloed der schamelen van de
rijken te eischen / en ten laetsten al te samen gestelt
worden tot een beschimpinge en bespottinge van allen
den byzenden / sonder ook in eenige byzende Landen
verdragen te werden inimmermeer.

Sonder dat in de boozs contributie / den eenen 't oog
behoort te hebben op den anderen / of eenige compara-
tie van rijshomme of vermogen te maken / noch te let-
ten op eenige ongewillige / also men die by taxatie ook
I, Deel.

tot contributie sal bedwingen / en niet te min de som-
mige als onnutte in een stad of gemeente metter daed
doen verrekenen / blijvende haren goeden niet te min
subject alle contributie.

Alsulx sullen de boozs Commissarissen de namen
der onwilligen optekenen / en verbael maken van ha-
re qualite / en de selve by de Magistraten en Capitei-
nen boozs doen taxeren / om op haerluider contribu-
tie of ook bereck uit den Lande / daer na by sijne Ex-
cellentie en den Staten geozdonneert te woerden na be-
horen.

Bysonder nopende den genen / die na hare facultett
niet en willen contribuieren in 't maendgeld tot onder-
houd der soldaten.

Item sullen de Commissarissen eerst en al borens
negotieren / om volgendes 't boozs abbijs en resolutie /
van eenige principale en goetwillige te ver krijgen
't capitael van de boozs 500 gulden.

Sullen in de plaetse van tinne of koper ook booz een
vierde part mogen aennaemen horen / hert of weck te
leveren / tot prijsfinge van de Makelaers / Pontgaer-
ders of andere hen dies verstaende. De boozs somme
sal moeten werden gestuereert binnen 8 of 10 dagen
ten lancksten / in handen van Willem van Loo / Gede-
puteerde van Leiden / en Francois van Dalkestein
Ontfanger van 't gemene Land / die t'samen daer toe
zijn geozdonneert / en daer toe sullen vaceren / en hen
houden binnen Rotterdam.

De welke gecommitteerde Ontfangers sullen t'sa-
men / en onder beide handtekenen geven behoortijke re-
cepisse / en gehouden zyn binnen 14 dagen / eenen pe-
gelijken te doen hebben sulke bezegelde brieven / als
een pegelijck / 't zy in 't generael op 't gemeen Land /
of van speciael onderpand / of van oberdzachte van ee-
nige partpen der geannoteerde goederen / sal verkla-
ren te begeren / en nopende de boozs opdzachte van
eenige partpen in eigendom met die van der Finantie
sal hebben geaccoordeert / sonder dat iemand om sijne
brieven te hebben / niemand anders sal hebben te
moepen / van de boozs Ontfangers / die belast is 't sel-
ve eenen pegelijck te bezorgen / en te doen expedieren
buiten sijnen koste / al 't welck de Commissarissen eenen
pegelijken sullen pzeadverteren.

Ook dat alle de gene die in eene Stede de boozs
500 gulden furneren / onder malkander eenen of meer
Ontfangers in den haren sullen mogen verkiezen / die
alle de penningen te samen / en booz al aen de booz-
noemde geozdonneerde Ontfangers overbzingen / om
de meeste kosten te schouwen / of sal een pegelijck sijne
penningen selfs mogen overbzingen / en overleveren
binnen den boozs tijd na sijn welgeballen.

De Commissarissen sullen terstond de booznoemde
Ontfanger Loo / en Dalkestein adverteren van 't ge-
tal / en namen van de personen / die de 500 gulden sul-
len hebben toegeset / ten einde by de selve Ontfangers /
sijn Excellentie van alles rappozt gedaen mach woer-
den. En sullen de genen die alsulke toefegginge doen /
opentijck verklaren / dat sy de selve binnen den boozs
tijde moeten voldoen / op pene van daer voren geere-
cuteert te woerden metter daed / sonder in alsulken ge-
balle eenige recompense te genieten.

En belangende 't maend-geld by obligatie te belo-
ven / in forme als de gedulde obligatien zyn lui-
dende / sullen de Commissarissen / na dat op 't boozs
abbijs en resolutie van de boozs 500 gulden sal wesen
geheel en al by hen gebedingneert / daer na de boozs
Magistraten / Woztschappen / en die van de Schutte-
re daer af boozhouden / als dat de contributie des selfs
maend-geld dienen en geemloyeert sal werden booz
al tot onderhoud van alsulke garnisoenen / als men
ozdinaris tot versekerheid van de Steden sal van no-
de hebben. En ten einde de soldaten sulx binnen be-
stoten Steden gelogeert in ozzde / en sulke discipline
gebzacht / en gehouden mogen werden / dat den bur-
ger geen onkoste van service of diergelijke sal hebben
te verwachten.

Wat 't selve maend-geld is goed gebonden opgestelt
te woerden / eerst om daer by te kennen de goetwillige
D b 3 van

van de quaedwillige/ om de betalinge van de knechten binnen den steden altijd sekerlyk daer by gebonden te werden/ so dat de knechten hen in goede geregeltheit sullen moeten houden/ en onder bedwank zijn; en ten verden/ dat men alle andere middelen en inkomsten van 't gemeen Land/ mitsgaders 't gunt van 't boozsz maend-geld boven de kosten van ordinaris garnisoen t'ober wesen sal mogen/ verstrecken sal om volk te-gens den byand te belde te brengen/ en te houden sonder perijckel van den steden indien 't selve ook eenig on-geluk mochte overkomen.

Van 't boozsz maend-geld en sullen geensins onge-moet blijven die de boozsz 500 guldens sullen hebben opgebzacht/ gemerkt zpluiden daer af genteten sul-len interest/ pzojijt/ recompense en restitutie/ en dat 't boozsz maend-geld sal zijn een byze giste/ en con-tributie dienende tot nodelyke bescherminge en geru-sigheit.

Sal daerom den selfden van de 500 guldens ook obligatien van 't boozsz maend-geld afgeescht wer-den/ wel verstaende/ dat zpluiden niet-te-min sullen blijven gentetende de byzdomme henluiden van te bo-ren behoort/ hoewel de gedrukte obligatien in forma so niet en sullen luiden/ daer af de Commissarisen den genen/ die daer in scrupul maken naerder versekerth-heid/ belofte of verklaringe sullen doen/ tot eenen pe-gelijken contentement.

(Fol. 27.)

Item sullen metten Magistraten/ en die van de schutterpe adviseren in wat manieren men eenen pe-gelijken 't boozsz maend-geld of obligatie afeischen sal/ 't zy van huis tot huis gaende/ eenige vande Ma-gistraten met eenige van de schutterpe/ of allen den inwoonders tot dien einde by quartieren vergaderen-de of anders.

Sonder dat men eenige personen van den meesten tot den minsten van wat qualite/ staet of wesen die zijn/ ook handwerk of andere kleine neringe doende/ hier in oberstaen of berby gaen/ maer sal eenen pege-lijken vermaent worden na sijn vermogen en gestalte-nisse/ hem mildelyk en byzmoedig tot sijnen eigen/ en des gemene vaderlands welhgert/ en behoedinge als nu te willen quijten/ met expresse verklaringe/ noch-tans is 't nood te doen den genen/ die na 't ge-meen geboelen en oordeel niet doen na haer verma-gen/ of die hem in desen diffijcl of onwillig tonen/ dat men den selfden sal doen taxeren by den Magi-straten/ Capiteinen van de schutterpen en eenige/ als drie of vier van haren nageburen/ en daer na doen gelden.

De Commissarisen en sullen niemand van 't boozsz advijs/ en resolutie van de Staten/ nopende de 500 gulden/ geben copie/ maer eenen pegelijken wel-biste en lecture.

Sullen ook dese haer instructie niemand commu-niceren: maer wel eenige articulen van dien in 't par-ticulier de Magistraten of andere openbaren/ daer sulx oorzbaer/ en tot vorderinge van der sake soude mo-gen dienlyk zijn.

En sullen boozsz de boozszende Commissarisen in 't generael in desen al doen/ dat zpluiden na de cir-cumstantien van den tijd/ plaetse en personen/ 't zy met advijs van den Officier/ Magistraten/ en den hoofden of cozzus van de schutterpe t'samen of van ee-nige van dien bysondere of anders onderlinge geraed-saem behinden sullen/ tot gemenen besten gedaen te worden/ en te behoren. Dese instructie was gedaen by den Gedeputeerde van de Staten/ met advijs van die van den Raede/ neffens sijn Excell. en de Gecommit-teerde uit den Raede en Rekening van Holland den 19 Junij 1574. En was ondertekent/ P. Buis, Lager stond ter ordonnantie van de Raede neffens sijn Excell. en was ondertekent/

A. GENITS.